

TÜRKİYE KAMU DİPLOMASİSİ KOORDİNATÖRLÜĞÜ'NÜN FAALİYETLERİNİN KÜLTÜREL DİPLOMASİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ ¹

Gonca Yıldırım²

Examining TheActivities of Turkish Diplomacy Coordinatorship in the Context of Cultural Diplomacy

Özet

Bu çalışma 1990'lar sonrası hızla değişen dünya düzeninde boyutu genişleyen, kapsamı farklılaşan, uluslararası ve toplumlarası ilişkiler evreninden hareket etmektedir. Devlet ve devlete ait çeşitli organların kısmen tekelden çıkan uluslararası ilişkiler, sivil toplumun, sivil örgütlerin ve çoklu aktörlerin rol aldığı geniş ve karmaşık bir platform haline dönüşmüştür. Bu gelişmeler uluslararası halkla ilişkiler alanının, kamu diplomasisini ve kamu diplomasisinin üçüncü ayağını oluşturan kültürel diplomasiyi farklı uluslararası bir yakınlaşma, kaynaştırma köprüsü olarak kullanmasını zorunlu kılmaktadır. Etkin kamu diplomasisi hareketi; siyasi değerler, dış politika ve kültürel diplomasinin bir ülkenin ortak çıkarları uğruna birlikte çalışmasıyla mümkündür. Bu görüşten hareketle bu çalışmada, kültürel diplomasi açısından bir araştırma ele alınmıştır. Araştırma kapsamında Türkiye Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nün çalışmaları, kültürel diplomasi bağlamında ele alınarak, içerik analizi yöntemiyle Koordinatörlüğün Türkiye'nin tanıtımında kullandığı araç ve yöntemlerin irdelenmesi ve bunlar arasında kültürel diplomasinin boyutunun, sıklığının ölçülmesi, diğer kamu diplomasisi faaliyetleri ile ne oranda birlikte yürütüldüğünün ortaya konması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kamu Diplomasisi, Kültürel Diplomasi, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü.

Abstract

This study arise from expanding size and differing scope of international and intersocietal relations in rapidly changing world order after 1990's. The international relations that partly come out from the monopoly of the State and various organs of State, has become a large and complex platform, in which the non-governmental organizations and multiple actors take part. These developments make international public relations, public diplomacy and cultural diplomacy, which is the third pillar of public diplomacy, necessary to be used as an integrating bridge between different nations. Effective public diplomacy movement is possible if political values, foreign policy and cultural diplomacy can work together for the sake of the common interests of a country. Building on this opinion, particularly a study on cultural diplomacy is discussed in this study. Considering the activities of Turkish Public Diplomacy in the context of cultural diplomacy, examination of tools and methods used to by the Coordinatorship for promoting Turkey and measurement of the size and frequency of cultural diplomacy among them and determination of the proportion of its execution with other public diplomacy activities were addressed.

KeyWords: Public Diplomacy, Cultural Diplomacy, Public Diplomacy Coordinatorship.

1.Giriş

Kamu diplomasisi kavramı yeni olmamakla birlikte birçok ülkenin önemini kısa zaman önce kabul ettiği bir kavramdır. Esasını “yumuşak güç”ten alan kamu diplomasisi, devletten-devlete olan uluslararası ilişki boyutunu, devletten-halka, halktan-halka boyutuna taşımaktadır. Bu bağlamda, toplumlar arası ortak bir anlayış, fikir alışverişi, bilgi paylaşımı, karşılıklı diyalog, müzakere ve işbirliği ortamı yaratılarak uzun soluklu ilişkilerin kurulması,

¹ Bu makale İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı'nda tamamlanan “Uluslararası Halkla İlişkiler Perspektifinden Kamu Diplomasisi: ‘Türkiye Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Örneği Çerçevesinde Kültürel Diplomasi” adlı doktora tezinin araştırma bölümünün sadeleştirilmiş halidir.

² Yrd. Doç. Dr. İstanbul Aydın Üniversitesi ABMYO Halkla İlişkiler ve Tanıtım Programı

karşılıklı olarak zihinlerin ve kalplerin kazanılması amacıyla gerçekleştirilen tüm faaliyet ve çalışmaları kapsamaktadır. Hedef grupların (ulusların) algılarını etkileyerek, hizmet edilen ülke, kurum, yer, kişi vb. hakkında olumlu bir izlenim bırakma, ikna etme, saygınlığını yönetme, tanıtıma amacı güden halkla ilişkilerle kamu diplomasisi arasında birçok ortak nokta olduğu aşikârdır. Kamu diplomasisi ve uluslararası halkla ilişkiler çeşitli ortak noktalarda buluşurken buluştukları bir diğer nokta da kültürel diplomasıdır.

‘Yumuşak güç’ kavramından ilk kez 1990’da yayınlanan “Bound to Lead” kitabında bahseden Joseph Nye (2005)’a göre, kamu diplomasisinin temeli olan yumuşak güç, üç ana kaynağa dayanmaktadır: *Siyasi değerler, dış politika ve kültür*. Nye gibi birçok araştırmacı ve uzman, farklı ülke toplumlarının gerçek anlamda duygu ve zihinlerinin etkilenmesinde kültürel kaynakların kullanılmasının daha etkin olduğu görüşündedirler. Szondi (2008) de Nye gibi dış politikanın başarıya ulaşmasını başarılı kültür politikalarına ve kültür diplomasisine bağlamaktadır.

1.1. Kültürel Diplomasi

Kültürel diplomasi; kültürün tüm öğelerini kullanarak, diğer uluslar ve halklar arasında karşılıklı anlayış, ortak çıkar, işbirliği ve bir iletişim ortamı yaratmak amacıyla yapılan tüm girişimlerdir. Kültürel diplomasi; film, dans, müzik, resim, heykel, vb. dâhil olmak üzere tüm sanat ürünleri, sergiler, fuarlar, üniversite ve dil eğitim programları, bilimsel-sanatsal-eğitim değişim programları, yurt dışında kurulacak kütüphaneler, popüler ve ulusal edebi eserlerin çevirileri, haber ve kültürel program yayınları, kalkınma yardım projeleri, fikirlere saygı, dinler arası diyalog, fikir ve sosyal politikaların tanıtımı, fikirlerin, değerlerin, geleneklerin ve kültüre ait diğer öğelerin değiş-tokuşu gibi çok sayıda faaliyeti içermektedir. Ancak tüm bu faaliyetlerin gücü, uluslararası kalıcı barışın sağlanması, müzakere ortamlarının yaratılması, ortak çıkarların korunması için tek başına başarılı olmaya yetmez. Kültürel diplomasi faaliyetlerinin dış politika, siyasi değerler ve enformasyonla birbiriyle örtüşen şekilde birlikte hareket etmesi, bir ülkenin etkin kamu diplomasi haritasının çizilmesinde önemli rol oynar.

(Bound vd., 2007:11-15)’a göre, kültürel diplomasi bugün uluslararası ilişkilerde daha önce hiç olmadığı kadar önemli hale gelmiş, bu dünyada barış içinde birlikte yaşamak için fırsat sunan bir yumuşak güç ögesidir.

Amerikan Dışişleri Bakanlığı’nın 1959’daki tanımına göre kültürel diplomasi, “daha iyi bir uluslararası güven iklimi yaratılabilmesi ve resmi ilişkilerin anlaşılabilirliğinin sağlanması amacıyla, farklı ulusların halkları arasında doğrudan ve sürekli bir ilişki kurulmasıdır” (Gienow-Hech ve Donfried, 2010:13). Bu tanımla kültürel diplomasi dolaylı da olsa geleneksel dış politikanın bir konusu haline gelmiştir. 1990’lara kadar da ABD’nin soğuk savaş politikalarıyla yakından ilişkilendirilmiştir.

1945’ten 1990’lara kadar kültürel ürünler, ideolojik hedeflerin ve stratejilerin sunulmasında en güçlü araçlar haline gelmiştir. Soğuk savaşta hem Sovyet hem de Amerikan politika yapımcılar, Avrupa’da insanların zihinlerini kazanmanın yolunun kendi politik kimliklerinden çok kültürel kimliklerini uyarlanmasının daha etkin olacağını farkına varmışlardır. Bu sebeptendir ki tüm soğuk savaş süresince, her iki taraf da karşı tarafı zayıflatabilmek için yoğun bir psikolojik savaş ve kültürel çalışma gerçekleştirmiştir. (Gienow-Hecht ve Donfried, 2010:15-16).

Gienow-Hecht ve Donfried’in (2010) editörlüğünü yaptıkları, “Searching for a Cultural Diplomacy” adlı derlemede yer alan 20.yy kültürel diplomasisi konusunda farklı ülkelerde araştırma yapan yazarların ortak kanısına göre, kültürel diplomasi dış politikanın ve

propagandanın en önemli enstrümanlarından biridir. Özellikle resmi diplomasinin azaldığı soğuk savaş yıllarında kültürel faaliyetler, ayrıca önemli rol oynamıştır.

Ancak zaman ve mekân kavramları değiştikçe, soğuk savaş sonrası ülkeler arası artan ticari, toplumsal, siyasi ve sivil ilişkiler, küreselleşmenin çeşitli boyutlarının etkisiyle çeşitlenmiş, kamu diplomasisine ve kültürel diplomasiye de farklı anlamlar yüklenmesine neden olmuştur.

Banks (2011: 111)'in Roberta Lovitow'dan aktardığına göre, kültürel diplomasi, uluslar arasında politik, sosyal ve ekonomik etkileşim kurulması doğrultusunda kültür ve kültürel etkinliklerin yönetilmesidir. Mellisen (2007:23)'e göre de kültürel diplomasi, mesajların pazarlanmasından çok ortaklık kurulumu, politik kampanyalardan çok kalıcı ilişkiler inşası, kısa süreli hedefler yerine uzun soluklu projeler yaratımı, kalplerin ve zihinlerin kazanımıyla güven oluşturma temeline dayanmaktadır. (Weber, 1970)

Birçok yazar tarafından kültür, günümüz dünyasında farklı uluslara, farklı ulus ve ülkelerin tanıtılması, onların zihinlerinde saygın ve olumlu bir algı yaratılması, kalplerin kazanılması için etkin ve etkili bir unsur olarak kabul edilmektedir.

Deibel ve Roberts (1976), katı ve esnek kamu diplomasi yaklaşımlarında, katı yaklaşımı ikna ve propaganda kullanarak dış kamuların davranışlarını etkilemek olarak ifade ederlerken, esnek yaklaşımı uzun dönemli dış politika amaçlarına ulaşmak üzere uygulanan bilgi ve kültürel programlar olarak ifade ederek, kültür ve kültürel iletişimi kamu diplomasinin önemli iki kolundan biri olduğunun altını çizmektedirler (Deibel ve Roberts 1976'dan akt. Signitzer ve Wamser, 2009: 385).

Deibel ve Roberts (1976) gibi kamu diplomasisini iki yönden ele alan Signitzer ve Coombs (1992)'a göre de, dış işleri bakanlıkları ve büyükelçiliklerin yürüttüğü faaliyetler siyasal enformasyon kolunu oluştururken, kültürel iletişim, kamu diplomasinin diğer kolunu oluşturmaktadır. Signitzer ve Coombs, kamu diplomasisi ve halkla ilişkilerin bütünleşmesine özellikle kültürel iletişim bağlamında yaklaşmaktadırlar.

Mitchell (1986) ise, Deibel ve Roberts (1976)'ın kültürel iletişim altındaki kültürel diplomasi ve kültürel ilişkilerinin amaçları ve fonksiyonlarını ayrı değerlendirmektedir. Kültürel diplomasiyi devletlerin kontrolünde olup, genelde devlete bağlı kurum ya da kuruluşların gerçekleştirdiğini, kültürel ilişkilerde amacın tek taraflı bir amaç sağlamak yerine, ortak çıkarlar doğrultusunda uluslar, toplumlar arası anlayış ve işbirliği sağlamaya yönelik çalışmalar yürütmek olduğunu belirtmektedir (Mitchell, 1986'dan akt. Signitzer ve Wamser, 2009: 387).

Mitchell, Signitzer ve Coombs, Deibel ve Roberts'in kültürel diplomasi ve kültürel ilişkiler, kültürel iletişim olarak bahsettikleri kamu diplomasinin ikinci kolu, bu çalışma kapsamında genel olarak kültürel diplomasi faaliyetleri adı altında değerlendirilmektedir.

Cull (2008), kamu diplomasisi uygulama modellerini; dinleme, savunma, kültürel diplomasi, değişim programları ve uluslararası yayıncılık şeklinde 5 temel başlık altında toplarken; Peisert (Peisert, 1978'den aktaran Signitzer ve Wamser, 2009: 398)'in kültürel iletişim çalışmalarından yola çıkarak oluşturduğu hedefler matrisine göre birinci hedef, kültürün yurtdışına tek yönlü transferidir, ikinci hedef kendini tanımlama, diğerleri ise değiş-tokuş, işbirliği ve enformasyon (imaj reklamı) dur.

Zaharna (2009), gerek enformasyon ve ilişkisel kamu diplomasisi modelinde, gerekse uluslararası halkla ilişkilerdeki "farkındalık" yaklaşımında, kültürün kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler çalışmalarındaki fonksiyonlarını ortaya koymaktadır. Zaharna, farkındalığı kültürlerarası ilişkilere uyarlarlarken; bireysel kültür, bütün kültürleri kapsayan genel

kültür/etkileşim ve kültürlerarası etkileşim kuramları çatısı altında irdelemektedir. Zaharna ilişkisel kamu diplomasisi modelinde, kültürel ve eğitimsel değişim programları, kalkınma yardım projeleri, lider ziyaretleri, kültür ve dil enstitüleri, politik olmayan ağ toplulukları, kardeş şehir/ülke projelerinin yanı sıra; siyasal enformasyon modelinde; ikna, denetleme, ulus markalama, medya ilişkileri, uluslararası yayıncılık ve bilgilendirme kampanyalarını önermektedir.

Diebels ve Roberts (1976)'in “katı (enformasyonel) ve esnek (kültürel iletişim)” yaklaşımları, Signitzer ve Coombs (1992)'da “siyasal enformasyon ve kültürel iletişim”, Zaharna (2009)'da “enformasyonel ve ilişkisel yaklaşımlar” şeklinde kendini göstermektedir. Bu yazarlar ve daha önceki birçok yazar, kültürel iletişim ve kültürel diplomasiyi farklı uluslar arasında ortak paydaların yaratılabilmesi ve kamu diplomasisinin sürekliliği için temel unsur olarak ele almaktadır.

Bu çalışmada, başta Deibel ve Roberts (1976), Zaharna (2009), Signitzer ve Coombs (1992) ve Cull (2008)'in yaklaşımları temelinde, karma bir model ortaya konarak ve bu karma model doğrultusunda “nasıl çok yönlü bir kültürel diplomasi uygulaması yapılabilir?” sorusunun cevabı aranacaktır.

Kamu Diplomasi Koordinatörlüğü'nün faaliyetleri, değerlendirme aşamasında *siyasal enformasyon ve kültürel iletişim* olarak iki yaklaşım çerçevesinde ele alınacaktır. Daha önce Deibel ve Roberts (1976)'te, Signitzer ve Coombs (1992)'ta ve Zaharna (2009)'da “kültürel ilişkiler”, “kültürel iletişim”, “ilişkisel yaklaşım” başlıkları altında değerlendirilen kamu diplomasisinin kültür ayağı bu çalışmada “*kültürel diplomasi*” adı altında ele alınıp değerlendirilecektir.

Araştırmanın çözümlene kategorileri oluşturulurken de bu karma modelden ve uygulama alanlarından yola çıkılacaktır. Siyasal enformasyon ve kültürel diplomasi şeklinde iki sınıflandırma dâhilinde değerlendirebileceğimiz tüm faaliyetleri, yukarıda belirtilen modellerden yararlanarak aşağıdaki (Tablo 1) gibi toplamak mümkündür:

Tablo 1: Kamu Diplomasisi Faaliyetleri: Deibel ve Roberts (1976), Signitzer ve Coombs (1992), Cull (2008), Zaharna (2009) ve Peisert (1978)'in modellerinden derlenmiştir.

Kamu Diplomasisi Faaliyetleri	
Siyasal Enformasyon	Kültürel Diplomasi
<ul style="list-style-type: none">▪ İkna programları▪ Propaganda faaliyetleri▪ Ulus markalama▪ Tanıtım toplantıları▪ Bilgilendirme programları▪ Hükümet faaliyetleri bilgilendirmesi▪ Dışişleri bakanlıkları faaliyetleri▪ Büyükelçilik faaliyetleri▪ Fikir ve sosyal politikaların tanıtımı▪ Uluslararası yayıncılık▪ Medya ilişkileri ve faaliyetleri▪ Lider ziyaretleri	<ul style="list-style-type: none">▪ Eğitim değişim programları▪ Bilimsel değişim programları▪ Sanatsal değişim programları▪ Kültürel değişim programları▪ Sosyo-kültürel ziyaretler/davetler▪ Kültür enstitüleri▪ Dil enstitüleri▪ Dil eğitim programları▪ Kardeş şehir/ülke anlaşmaları▪ Kalkınma ve yardım programları▪ Kültürel işbirlikleri▪ Kültürel anlaşmalar▪ Uluslararası akademik/bilimsel projeler

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Politika dışı ağ toplulukları oluşturma ▪ İmaj reklamları ▪ Tanıtım reklamları ▪ Sanat etkinlikleri ve ürünleri (müzik, resim, dans, sergiler vb.) ▪ Edebiyat (kitap çevirileri) ▪ Fuarlar ▪ Yurtdışında kütüphaneler ▪ Dinler arası diyalog ▪ Medya-Uluslararası yayıncılık ▪ Spor ▪ Turizm
--	--

Yukarıdaki (Tablo1) tabloda sınıflandırılarak sunulan kamu diplomasisi faaliyetlerinin, gerek kamu diplomasisi, gerek uluslararası halkla ilişkiler modellerine temel teşkil edip, kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler uygulamalarını temsil ettiği düşünüldüğünde, tüm bu çalışmaların hizmet edilen ülke veya kurum adına doğru ve etkin kullanılıp değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı, Önemi ve Metodolojisi

Kültürel kodlar toplumların ekonomik, siyasi, toplumsal davranışlarını da şekillendirir. Günümüz dünyasında barış zamanlarında uluslararası alanda söz sahibi, güçlü bir ülke konumunda olmak, sadece askeri ve ekonomik anlamda güçlü olmak anlamına gelmemektedir. Farklı toplumların etkilenmesi ve cezbedilmesi, aynı zamanda kültürel öğelerin bu toplumlara doğru şekilde aktarılması ve benimsetilmesi ile mümkün olabilmektedir. Farklı toplumlar arasında bir bağ oluşturulması, işbirliği yaratılması ve kalıcı dostluklar kurulmasında, kültürün etkisi yadsınamaz bir gerçektir. Buradan yola çıkarak bu araştırma kapsamında kamu diplomasisi faaliyeti olarak değerlendirebileceğimiz faaliyetlerin kültürel boyutunun ne olduğu, bu alana ne kadar yer verildiği, ne ölçüde kullanıldığı, hangi kültürel kodların kullanıldığı çözümlenerek bu faaliyetlerin analizi yapılacaktır. Bu analiz sonuçlarına göre Türk kamu diplomasisi faaliyetlerinin eksik yönleri ortaya konularak, Türkiye'nin olumlu algısı ve imajı konusunda hangi çalışmalara ağırlık verilmesinin tespit edilmesi önem arz etmektedir.

Bu araştırma kapsamında, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (KDK) kültürel kodları kamu diplomasi faaliyetlerinde ne kadar kullanıyor? Kültürel diplomasi faaliyetlerinin, kamu diplomasisi faaliyetlerinin toplamına yansımaları nedir? KDK kültürel diplomasiyi etkin dış politika yaratmak ve farklı toplumları etkileyerek, Türkiye'yi tanıtmakta ne ölçüde kullanmaktadır? gibi sorulara yanıt aranmaktadır.

Araştırmanın hipotezleri ise şöyledir: Kamu diplomasisi faaliyetleri ağırlıklı olarak siyasal enformasyon odaklı yürütülmektedir. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü faaliyetleri çerçevesinde, kültürel diplomasiye gereken önem verilmemektedir. Etkin kamu diplomasi için siyasal enformasyon ve kültürel diplomasi entegrasyonu gereklidir.

Araştırma, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nün kurulduğu tarih olan Ocak 2010 ile Aralık 2013 tarihleri arasında gerçekleşen faaliyetlerin değerlendirilmesiyle

sınırlandırılmıştır. Bu çalışma genel olarak bir durum analizi olup, niteliksel ve niceliksel içerik analizi ile KDK'nın faaliyetleri incelenmektedir.

1.3. Araştırmanın Yöntemi ve İçerik Analizi Süreci

Araştırma kapsamında tüm KDK faaliyetlerinin türü, içeriği ve niceliksel özellikleri tespit edilmeye çalışılarak, kültürel diplomasi modelleriyle ne ölçüde örtüştüğü incelenmektedir. Kamu diplomasisi, kültürel diplomasinin ağırlığının ölçülmesi ve faaliyetlerin içeriklerinin irdelenmesi açısından önemli bir çalışmadır.

Bu çalışmada KDK'nın faaliyetleri içindeki kültürel diplomasi unsurlarını analiz etmek için içerik analizi yönteminden yararlanılacaktır. Früh'e göre içerik analizi, "beyanların içeriksel ve biçimsel özelliklerini sistematik ve nesnel olarak tasvir eden ampirik bir yöntemdir" (Früh, 2001:25'ten akt. Gökçe, 2006: 7). Berelson'un 1952'deki orijinal tanımına göre de içerik analizi; "iletişimin açık içeriğinin nesnel, sistematik ve sayısal olarak tanımlanması için kullanılan bir araştırma tekniğidir" (akt. Krippendorff, 2004:19).

Durum saptama amacıyla yapılan bu çalışmada hem *niceliksel* hem de *niteliksel* yaklaşımlardan yararlanılmıştır. Çalışmada kullanılan içerik analizinin süreçleri, aşağıdaki basamaklardan oluşmaktadır:

Araştırmada KDK'nın "her bir faaliyeti", *çözümleme birimi* olarak ele alınmıştır. *Çözümleme kategorileri* ise yukarıda belirtilen modellerin hepsi Berelson'un (1952; Holsti, 1968'den aktaran, Öğülmüş, t.y: 221) kategorilendirme başlıkları altında birleştirilerek oluşturulmuştur. Berelson'dan yola çıkarak bu çalışmaya uyarlanan çözümleme kategorilerinde kodlama *nereye yönelik olduğu, gerçekleştiği yer, yönü, hedef kitlesi, biçimi, konusu, siyasal enformasyon ve kültürel enformasyon bağlamında öne çıkan söylemler* şeklinde oluşturulmuştur.

Daha önceki sayfalarda da açıklandığı üzere faaliyetlerde öne çıkan değerler ve söylemler "Siyasal Enformasyon" ve "Kültürel Diplomasi" kriterlerinde değerlendirilirken, çeşitli alt başlıklar çerçevesinde konuya yaklaşmıştır.

KDK'nın resmi internet sitesinde, "Faaliyetler" ana başlığı altında yer alan tüm faaliyetler Diebel ve Roberts (1976)'in *katı (enformasyonel) ve esnek (kültürel iletişim)* yaklaşımlarından yola çıkarak, "Siyasal Enformasyon" ve "Kültürel Diplomasi" ana başlıkları altında incelenmiştir. Kodlama Yönergesinde "*Siyasal Enformasyon*" bağlamında öne çıkan değerler/söylemler; "Bilgilendirme Programları", "İkna Programları" ve "Dünyada Son Dönem Yaşanan Gelişmelere Yönelik İfadeler" ana kategorileri altında değerlendirilirken; *Kültürel Diplomasi* ana ayrım başlıkları, "Diyalog Programları", "Projeler" ve "Uluslararası Medya ve Yayınlar" şeklinde oluşturulmuştur.

Araştırma kapsamında, KDK faaliyetlerinin *niceliksel/biçimsel* ve *niteliksel/içeriksel* karakteristiklerinin ortaya konulmasını amacıyla *kodlama çizelgeleri* oluşturulmuştur. *Niceliksel* çizelgede, KDK faaliyetlerinin ülkelere, yıllara, kıtalara, hedef kitlesine, yerel/uluslararası olmasına, konu başlıklarına, faaliyetlerin türüne göre gruplandırılması gibi biçimsel özellikleri çözümlenmeye çalışılırken, *niteliksel* çizelgede faaliyet türlerinde yer alan mesajların içeriği, kaynağı, konusu, hedef kitlesi, aktörleri, yönü, biçimi, kültürel unsurlar ve kültürel diplomasinin temsil oranlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Tüm faaliyetlerde, kültürel unsurların siyasal bilgilendirme ve kültürel diplomasi içindeki yeri ve aralarındaki ilişki belirlenmeye çalışılmış, bu niceliksel ve niteliksel verilere ulaşmak için de *yüzdesel (oransal)* analizden yararlanılmıştır.

1.4. Araştırma Verilerinin Çözümlemesi ve Elde Edilen Bulgular

Çalışmanın daha ayrıntılı olarak incelenen konusu, tabloları ve tabloların sayısı bu makale kapsamında daraltılıp azaltılarak, özetlenmeye çalışılmıştır.

Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nün resmi sitesinde "Faaliyetler" sekmesinde altında yer alan ve 3 ana başlık altında toplanan 104 adet faaliyete ilişkin veri tabloları ve çözümlenmeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 2: Ana başlıklarıyla KDK faaliyetleri

KDK Faaliyet Türü	Faaliyet Sayısı	Oran (%)
Üniversite Programları	24	23%
Siyasal İletişim Faaliyetleri	56	54%
Medya-Tanıtım Çalışmaları	24	23%
Toplam	104	100%

KDK'nın faaliyetleri 3 ana başlık altında toplanmaktadır. Tablo 2'de görüldüğü üzere Koordinatörlüğün gerçekleştirdiği faaliyetlerin büyük bir kısmını, Siyasal İletişim Faaliyetleri oluşturmaktadır. Siyasal İletişim Faaliyetleri, toplam faaliyetlerin %54'lük dilimini oluştururken, Üniversite Programları ve Medya-Tanıtım Çalışmalarının sayısının oranının (%23) aynı olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Alt konu başlıklarına göre KDK faaliyetleri

Alt Konu Başlıklarına Göre Tüm KDK Faaliyetler	Faaliyet Sayısı	Oran (%)
Üniversite Programları		
Kamu Diplomasisi Panelleri	7	7%
Dış Politika Tanıtım Programları	8	8%
Dış Politika Çalıştayları	2	2%
Gençlik Programları	7	7%
Siyasal İletişim Faaliyetleri		
Ülke Toplantıları	23	22%
Akil İnsanlar Konferans Serisi	20	19%
Avrupa Toplantıları	6	6%
Paneller	5	5%
Uluslararası Zirveler	2	2%
Medya-Tanıtım Çalışmaları		
Gazeteci Heyetleri Programı	8	8%
Uluslararası Basını Bilgilendirme	10	10%
Kültür ve Tanıtım Faaliyetleri	6	6%
Toplam	104	100%

Üç ana başlık altında toplanan KDK faaliyetlerinin alt başlıklarının açılımı yapıldığında (Tablo 3) üniversite programlarının tüm faaliyetler içindeki dağılımları şöyledir: Dış Politika Tanıtım Programları %8, Kamu Diplomasisi Panelleri %7, Gençlik Programları %7, Dış Politika Çalıştayları %2, Siyasal İletişim Faaliyetleri kapsamında Ülke Toplantıları, %22, Akil İnsanlar Konferans Serisi %19 ile genel faaliyetlerin içinde en yüksek oranlara sahiptirler. Avrupa Toplantıları %6, Paneller %5, Uluslararası Zirveler ise %2'lik dilime dâhildir. Medya-Tanıtım Çalışmalarına bakıldığında, özellikle dış basına yönelik faaliyetlerin ağırlık kazandığı izlenmektedir. Bakanlar düzeyinde gerçekleşen Uluslararası Basını Bilgilendirme faaliyetleri, %10'luk oranla genel faaliyetler içinde en fazla düzenlenen faaliyetler sıralamasında üçüncü olarak yer almaktadır. Gazeteci Heyetleri Programı %8 iken, Kültür ve Tanıtım Faaliyetleri ise %6'lık oranla küçük bir dilimi ifade etmektedir.

Tablo 4: Yıllara göre KDK faaliyet türü

KDK Faaliyet Türü	2010	2011	2012	2013	Toplam
Üniversite Programları	0	4	9	11	24
Siyasal İletişim Faaliyetleri	9	12	16	19	56
Medya-Tanıtım Çalışmaları	9	10	0	5	24
Toplam	18	26	25	35	104

Tablo 4'te izlendiği gibi, KDK faaliyetlerinin yıllar içinde çalışmalarının ağırlık noktasını Siyasal İletişim Faaliyetleri oluşturmaktadır. Üniversite Programları 2010 yılında hiç yapılmazken, 2011'de 4 üniversitede, 2012'de 9 üniversitede ve 2013 yılında yine 11 farklı üniversitede toplantılar düzenlenmiştir. Siyasal İletişim çalışmaları da yıllar içinde artış göstererek devam etmektedir. 2010'da 9, 2011'de 12, 2012'de 16, 2013'te 19 Siyasal İletişim Faaliyeti düzenlendiği tespit edilmiştir. Faaliyetler içinde Medya-Tanım Çalışmalarının diğer faaliyetler gibi istikrarlı bir artış göstermediği izlenmektedir. İlk yıl 9, ikinci yıl 10 faaliyet gerçekleşirken, bu anlamda 2012 yılında herhangi bir faaliyet kaydedilmemiştir. 2013 yılı sonuna kadar da 5 faaliyetin gerçekleştiği görülmektedir.

KDK faaliyetleri biçimsel olarak değerlendirildiğinde (Tablo 5), Siyasal Enformasyona yönelik çalışmaların ağırlık kazandığı görülmektedir. Kültürel diplomasiye dönük çalışmaların ise siyasal enformasyon yaratımı ve dağıtımını karşısında daha az yer teşkil ettiği görülmektedir.

Tablo 5: KDK faaliyetlerinin biçimi yönünden değerlendirilmesi

	Faaliyetin Biçimi	Sayı	Oran (%)
Siyasal Enformasyona Yönelik	Çalıştay	12	7%
	Seminer	8	4%
	Konferans	40	22%
	Panel	22	12%
	Sempozyum	1	1%
	Kongre /Forum	5	3%
	Bilgilendirme Toplantısı	14	8%
	Dış ilişkiler aktörlerine yönelik bilgilendirme ziyareti	26	15%
	Sunum	15	8%
	Resmi Temas	9	5%
Kültürel Diplomasiye Yönelik	Eğitim Fuarı	1	1%
	Konser	1	1%
	Kalkınma ve Yardım Programları	3	2%
	Kültürel-Turistik Gezi	15	8%
	Belgesel	6	3%
	Toplam	178	100%

Tablo 5'te görüldüğü üzere, faaliyetlerin %22'si konferans, %12'si panel şeklinde yapılmıştır. Türk gençlerine yönelik kamu diplomasisi ve Türk dış politikası ve ilgili kurumlar anlatılırken paneller ağırlık kazanmıştır. Konferansların bir kısmı Ülke Toplantıları Programı dâhilinde karşılıklı verilirken, büyük bir kısmı da ülkemize gelen Akil Adamlar Konferans Serisi boyunca düzenlenmiştir. Dış ilişkiler aktörlerine yönelik bilgilendirme ziyaretlerinin %15 olduğu görülmektedir. Ağırlıklı olarak Dış Politika Tanıtım Programlarında öğrenciler, Gazeteci Heyetleri Programında da gazeteciler, dış politikayı şekillendiren ve destekleyen kurumları ziyaret etmişler, buralarda çeşitli sunum, konferans ve panellere katılmışlardır. Bu programların içindeki dış politika ve hükümet faaliyetlerine ilişkin sunumların dağılım oranı da %8'dir. Hedef kitlelere ulaşmada kullanılan diğer faaliyet biçimi ve iletişim yöntemlerini şöyle sıralamak mümkündür; Bilgilendirme toplantısı %8, Çalıştaylar %7, Resmi temaslar %5, Seminer %4, Belgeseller %3, Sempozyum %1, Kültürel-Turistik Gezi %8, Kalkınma ve Yardım Programları %3, Konser %1 oranında bu faaliyetlerde kullanılmıştır.

Tablo 6: Siyasal enformasyon kapsamında bilgilendirmeye ilişkin öne çıkan değer ve söylemlerin değerlendirilmesi

Siyasal Enformasyon	Bilgilendirme	Türkiye'nin Politikalarıyla İlgili Bilgilendirme Söylemleri	Sayı	Oran (%)
		Türkiye yeni çok yönlü/geniş/aktif bir dış politikaya sahiptir	222	19%
		Türkiye yeni iç politikalara sahiptir	105	9%
		Türkiye'nin son 10 yıllık değişim süreci/reformları	135	11%
		Türk dış politikasının yeni aktörlere sahiptir	204	17%
		Yeni Türkiye'nin yeni bir hikayesi var	26	2%
		Türkiye'nin İlişkileriyle İlgili Bilgilendirme Söylemleri		
		Türkiye'nin Ortadoğu'da destekleyici/barışçıl/çözüm odaklı role sahiptir	260	22%
		Türkiye'nin AB üyeliği sürecinin devamlılığı	90	8%
		Türkiye - Avrupa ülkeleri arasında işbirliği ve diyalog	49	4%
		Türkiye- ABD işbirliği	30	3%
		Balkanlar, Asya ve diğer ülkelerle ilişkilerinde ve dünyadaki olaylara karşı duyarlıdır	66	6%
		Toplam	1187	100%

Siyasal enformasyon, bilgilendirme programları ve ikna programları olarak iki alt başlık altında toplanıp değerlendirilme yapılmıştır. Türkiye'nin dış politika ve dışişleri ile ilintili dış ve iç politikaları hakkında bilgilendirme söylemlerine bakıldığında, kamu diplomasisinin bir dış politika hareketi olduğunu dikkate alırsak, söylemler içinde dış politikanın en fazla yer alıyor olması olağan karşılanabilir. Bu kapsamda, yeni Türk dış politikasının tek yönlü olmayan, farklı bölge ve ülkeleri de kapsayan, geniş ve aktif dış politika olarak tanımlanıyor olması dikkat çekmektedir. 2010-2013 yıllarını kapsayan kamu diplomasisi faaliyetlerinde, Türkiye'nin çeşitli bölge ve ülkelere ilişkin politikalarının ifade edildiği Tablo 6'da, ağırlıklı olarak (%22 oranında) Ortadoğu'ya ilişkin politikaları ve yaklaşımının dile getirildiği izlenmiştir. 2010 yılında Ortadoğu'da Arap ülkelerinde başlayan gelişmeler ve Arap Baharı olarak adlandırılan olaylar, doğal olarak bu bölgeye çok yakın coğrafyada bulunan Türkiye'nin dış politikasını da çok yakından etkilemiştir. Türkiye'nin bu bölgede yaşanan devrim hareketlerini desteklediği, ülkeler, halklar ve hükümetler arasında arabulucu bir rol üstlendiği, özellikle halkların haklarına yönelik çözüm odaklı tutum sergilediği ve olayların barışçıl çözümlenmesi için çaba gösterdiği sıkça tekrarlanmıştır.

Tablo 6'da bilgilendirmeye yönelik tüm değerler incelendiğinde, Türkiye'nin yeni çok yönlü/geniş/aktif bir dış politikaya sahip olduğu (%19), bu bağlamda Ortadoğu'da destekleyici/barışçıl/çözüm odaklı rol oynadığı (%22), Türkiye'nin yeni aktif dış politikasında ortaya çıkan yeni aktörlerine (%17) oranında değinilmektedir. Özellikle 2003 yılından bu yana son 10 yıllık süreç içinde, Türkiye'nin iç ve dış politikada yeni reformlar yaptığı, bu reformlar ve yeniliklerle Türkiye'yi dış politika platformunda ve iç siyasi ve toplumsal değerlerde olmadığı kadar ileriye götürdüğüne sıklıkla vurgu yapılmaktadır. Hükümetin değişik alanlarda yaptığı bu reformlar %11, Türkiye'nin yeni iç politikalara sahip olduğu %9, yeni Türkiye'nin yeni bir hikâyesinin olduğu %2, AB üyeliği sürecinin

devamlılığı %8, Avrupa ülkeleri arasında işbirliği ve diyalog %4, Türkiye- ABD ilişkileri ve işbirliği %3, Balkanlar, Asya ve diğer ülkelerle ilişkilerinde ve dünyadaki olaylara karşı duyarlılığı %6 olarak bu süreçte yer almaktadır.

Tablo 7: Siyasal enformasyon kapsamında iknaya yönelik öne çıkan değer ve söylemlerin değerlendirilmesi

Siyasal Enformasyon	İkna	Türkiye'nin Yapısıyla İlgili Öne Çıkan İkna Söylemleri	Sayı	Oran (%)
		Ekonomisi güçlü ülke Türkiye	155	9%
Demokrasisi güçlü ülke Türkiye	157	9%		
Türkiye güçlü siyasi istikrara sahiptir	68	4%		
Model ülke Türkiye/Türkiye tecrübesi / Örnek ülke Türkiye	135	7%		
Yükselen güç Türkiye/ değer üreten ülke	40	2%		
Tarihiyle, coğrafyasıyla barışan ülke Türkiye	27	1%		
Türkiye'nin Dış Politikasıyla İlgili Öne Çıkan İkna Söylemleri				
Arap ülkeleriyle ortak geçmişe sahip dost ülke Türkiye	147	8%		
Afrika'ya önem veren Afrika ülkeleriyle dost ülke Türkiye	126	7%		
Avrupa ülkeleriyle stratejik ortaklığa sahip ülke Türkiye	59	3%		
ABD ile model ortaklık önemlidir	19	1%		
Türkiye'ye Afrika, Arap Dünyasından ve Asya ülkelerinden bakış açısı olumludur	45	2%		
Son Dönem Uluslararası Olaylar Sürecine Yönelik Söylemler				
Arap Baharı ve Ortadoğu'daki gelişmelere duyarlı Türkiye	308	17%		
Arap ülkeleri ve halkların hareketinin destekçisi Türkiye	185	10%		
Ortadoğu'da ABD'nin ve politikalarının güç kaybı	28	2%		
Batı merkezci politikaların geçersizliği	102	6%		
İslam dünyasının değişim süreci ve İslami değerlerin güçlenmesi	131	7%		
Batı'nın İslamofobisi/ İslam karşıtlığı	73	4%		
Toplam	1805	100%		

Siyasal enformasyon kapsamında iknaya dönük Türkiye'nin yapısıyla ilgili olarak öne çıkan söylemler değerlendirildiğinde; Türkiye'nin yeni dış ve iç politikaları çeşitli toplantılarda dile getirilirken, gerek Türk, gerekse bazı yabancı yetkililerin bu politikaları destekleyen çeşitli söylemlerinin altı çizilmektedir. Türkiye'nin son 10 yılda demokratikleşme adına ciddi atılımlar yaptığı ve bölgede en güçlü demokrasiye sahip ülke olduğuna vurgu yapılmaktadır. Türkiye'nin güçlü ekonomiye ve siyasi istikrara sahip olduğu da en çok üzerinde durulan söylemler arasındadır. Tablo 7'de iknaya yönelik alt başlıklar toparlanıp, bir tabloda gösterildiğinde, dünya gündemini meşgul eden konuların Türkiye gündemini ve kamu diplomasisi çalışmalarını doğrudan etkilediği gözlemlenmektedir. Dolayısıyla tüm çalışmaların içinde Arap Baharı ve Ortadoğu'daki gelişmelere ilişkin duyarlılık %17, Arap ülkeleri ve halkların hareketine destek verilmesi %10, Arap ülkeleriyle ortak geçmişe sahiplik

ve dostluk %8 olarak yer almaktadır. Ortadoğu’da yaşananlar sonrası bu bölgedeki ülkelerin kendilerine siyasi, ekonomik, sosyal olarak Türkiye’yi örnek aldığı bir diğer vurgulanan konudur. Gerek Arap gerek Batı ülkeleri tarafından model ülke olarak tanımlanırken, Türk yetkililer “Türkiye tecrübesi” demeyi yeğlemektedirler. İknaya yönelik diğer değer ve söylemlerin değerlendirilmesi ise şöyledir: Ekonomisi güçlü ülke Türkiye %9, Demokrasisi güçlü ülke Türkiye %9, Model ülke Türkiye/Türkiye tecrübesi/ Örnek ülke Türkiye %7, Afrika’ya önem veren Afrika ülkeleriyle dost ülke Türkiye %7, İslam dünyasının değişim süreci ve İslami değerlerin güçlenmesi %7, Batı merkezci politikaların ve modernizmin geçersizliği %6, Batı’nın İslamofobisi/İslam karşıtlığı %4, Türkiye güçlü siyasi istikrara sahiptir %4, Yükselen güç Türkiye/değer üreten ülke %2, Avrupa ülkeleriyle stratejik ortaklığa sahiplik %3, Türkiye’ye Afrika, Arap Dünyasından ve Asya ülkelerinden bakış açısı olumludur %2, Ortadoğu’da ABD’nin ve politikalarının güç kaybına uğramaktadır %2, Tarihiyle, coğrafyasıyla barışan ülke Türkiye %1, ABD ile model ortaklık önemlidir %1.

Siyasal enformasyon kapsamında, Türkiye’nin dış politikasıyla ilgili öne çıkan söylemlerin incelendiği Tablo 7’den görüleceği üzere, Arap ülkeleri ve Ortadoğu’da yaşanan halk hareketleri sonrasında bu konuya ilişkin çok sayıda konferans, panel, çalıştay vb. düzenlendiği gibi diğer farklı konulu faaliyetlerde de bu gelişmelerle ilgili görüşlere rastlanmaktadır. Dolayısıyla uluslararası ilişkiler platformunda, Türkiye’nin Ortadoğu ve Arap ülkeleriyle ilişkilerini son dönemde yoğunlaştırdığını, çoklu ve aktif dış politika gereği Afrika, Asya bölgelerinde de etkin olmaya çalıştığı gözlenmektedir. Ortadoğu’da daha etkin ve belirleyici rol oynamaya çalışan Türkiye’nin, konuyla ilgili gerçekleştirilen toplantılarda Arap ülkeleriyle geçmişten gelen dini, tarihi, kültürel ortak bir geçmişe sahip bulunduğu, bunun da ileriye dönük daha kuvvetli ilişkiler kurulmasında ve Türkiye tecrübesinden yararlanılmasında etkili olacağı düşüncesi hâkimdir. Avrupa’da yapılan toplantıların sayısı çok fazla olmamakla birlikte genele bakıldığında çeşitli Avrupa ülkeleriyle ilişkiler ve AB süreci ile ilgili açıklamaların daha kısıtlı kaldığı tespit edilmiştir.

Tablo 8:KDK faaliyetlerinin siyasi enformasyon kapsamında genel değerlendirilmesi

Siyasal Enformasyon	Bilgilendirme	Türkiye'nin Politikalarıyla İlgili Bilgilendirme Söylemleri	Sayı	Oran (%)
		Türkiye yeni çok yönlü/geniş/aktif bir dış politikaya sahiptir	222	7%
Türkiye yeni iç politikalara sahiptir	105	4%		
Türkiye'nin son 10 yıllık değişim süreci/reformları	135	5%		
Türk dış politikasının yeni aktörlere sahiptir	204	7%		
Yeni Türkiye'nin yeni bir hikâyesi var	26	1%		
Türkiye'nin İlişkileriyle İlgili Bilgilendirme Söylemleri				
Türkiye'nin Ortadoğu’da destekleyici/barışçıl/çözüm odaklı role sahiptir	260	9%		
Türkiye'nin AB üyeliği sürecinin devamlılığı	90	3%		
Türkiye - Avrupa ülkeleri arasında işbirliği ve diyalog	49	2%		
Türkiye- ABD işbirliği	30	1%		
Balkanlar, Asya ve diğer ülkelerle ilişkilerinde ve dünyadaki olaylara karşı duyarlıdır	66	2%		

İkna	Türkiye'nin Yapısıyla İlgili Öne Çıkan İkna Söylemleri		
	Ekonomisi güçlü ülke Türkiye	155	5%
	Demokrasisi güçlü ülke Türkiye	157	5%
	Türkiye güçlü siyasi istikrara sahiptir	68	2%
	Model ülke Türkiye/Türkiye tecrübesi / Örnek ülke Türkiye	135	5%
	Yükselen güç Türkiye/ değer üreten ülke	40	1%
	Tarihiyle, coğrafyasıyla barışan ülke Türkiye	27	1%
	Türkiye'nin Dış Politikasıyla İlgili Öne Çıkan İkna Söylemleri		
	Arap ülkeleriyle ortak geçmişe sahip dost ülke Türkiye	147	5%
	Afrika'ya önem veren Afrika ülkeleriyle dost ülke Türkiye	126	4%
	Avrupa ülkeleriyle stratejik ortaklığa sahip ülke Türkiye	59	2%
	ABD ile model ortaklık önemlidir	19	1%
	Türkiye'ye Afrika, Arap Dünyasından ve Asya ülkelerinden bakış açısı olumludur	45	2%
	Son Dönem Uluslararası Olaylar Sürecine Yönelik Söylemler		
	Arap Baharı ve Ortadoğu'daki gelişmeler	308	10%
	Arap ülkeleri ve halkların hareketinin destekçisi	185	6%
	Ortadoğu'da ABD'nin ve politikalarının güç kaybı	28	1%
	Batı merkezci politikaların geçersizliği	102	3%
	İslam dünyasının değişim süreci ve İslami değerlerin güçlenmesi	131	4%
	Batı'nın İslamofobisi/ İslam karşıtlığı	73	2%
Toplam	2992	100%	

Tablo 8'de KDK'nın faaliyetlerinin siyasal enformasyon kapsamında genel değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu genel değerlendirmeye göre de, Arap Baharı ve Ortadoğu'daki gelişmelere ilişkin enformasyon çalışmalarının oranı %10 ile en fazla değinilen konu olmuştur. Doğal olarak Türkiye'nin Ortadoğu'da destekleyici/barışçıl/çözüm odaklı rolü %9, Arap ülkeleri ve halkların hareketinin destekçisi olduğu % 6, Arap ülkeleriyle ortak geçmişe sahip dost ülke olduğu da %5 oranında vurgulanmıştır. Türkiye'nin uluslararası ilişkileri, politikaları ve gelişmeler karşısındaki tutum ve davranışları hükümetin yeni dış politikası, ekonomik gelişmeler, siyasi anlayışı, demokrasi tecrübesi ve son 10 yıllık reformları çerçevesinde değerlendirildiği görülmüş ve KDK'nın dile getirdiği gibi "yeni Türkiye'nin yeni hikâyesinin anlatıldığı" ortamlar yaratılmıştır. Kamu diplomasisi faaliyetlerini genel siyasal enformasyon çerçevesinde değerlendirdiğimizde öne çıkan kavramlar ve değerleri şu şeklide sıralamak mümkündür: Türkiye'nin yeni çok yönlü/geniş/aktif bir dış politikaya sahipliği %7, Türk dış politikasının yeni aktörleri %7, Türkiye'nin son 10 yıllık değişim süreci/reformları %5, ekonomisinin gücü %5, demokrasininin gücü %5, Ortadoğu'da örnek/model ülke gösterilmesi %5, Türkiye yeni iç politikalara sahiptir %4, Türkiye'nin güçlü siyasi istikrara sahipliği %2, Afrika'ya verdiği önem %4, İslam dünyasının değişim süreci ve İslami değerlerin güçlenmesi %4, Türkiye'nin AB üyeliği sürecinin devamlılığı %3, Batı merkezci politikaların geçersizliği %3, Türkiye - Avrupa ülkeleri arasında işbirliği ve diyalog %2, Türkiye- ABD işbirliği %1, Balkanlar, Asya

ve diğer ülkelerle ilişkilerinde ve dünyadaki olaylara karşı duyarlıdır %2, Avrupa ülkeleriyle stratejik ortaklığa sahip ülke Türkiye %2, Türkiye'ye Afrika, Arap Dünyasından ve Asya ülkelerinden bakış açısı olumludur %2, Batı'nın İslamofobisi/ İslam karşıtlığı %2, Yükselen güç Türkiye/ değer üreten ülke %1, Tarihiyle, coğrafyasıyla barışan ülke Türkiye %1, Ortadoğu'da ABD'nin ve politikalarının güç kaybı %1, ABD ile model ortaklık önemlidir %1.

Tablo 9: Bilgilendirme ve ikna çerçevesinde siyasal enformasyon faaliyetlerinin değerlendirilmesi

Siyasal Enformasyon Faaliyetlerinin Oranı	Sayı	Oran (%)
Bilgilendirme Faaliyetleri Çerçevesinde Siyasal Enformasyon	1187	40%
İkna Çerçevesinde Siyasal Enformasyon	1805	60%
Toplam	2992	100%

Siyasal enformasyon faaliyetlerinin geneli, bilgilendirme faaliyetleri ve ikna faaliyetlerinin sayısal oranı bakımından değerlendirildiğinde (Tablo 9); iknaya yönelik söylemlerin ve faaliyetlerin %60, bilgilendirme odaklı söylemlerin %40 olduğu görülmektedir. Bu çerçevede KDK'nın çalışmalarının; Türkiye'nin ekonomik anlamda güçlü, demokraside ilerleyen, siyasi istikrara sahip, barışçıl ve müzakereci aktif bir dış politikaya sahip, demokrasi ve özgürlük arayışı içindeki ezilen, hakkını arayan halkların yanında, az gelişmiş ülkelerin kalkınmasında yardımcı olan, tarihine, coğrafyasına sahip çıkan bir ülke olduğu yönünde uluslararası platformda etkin kılmaya yönelik olduğu izlenmektedir.

Tablo 10: Kültürel diplomasiye ilişkin faaliyetlerde öne çıkan tüm söylemlerin değerlendirilmesi

Kültürel Diplomasi	Diyaloga İlişkin Öne Çıkan Söylemler	Sayı	Oran (%)
	Exchange (Değişim) programları düzenlenmesi	36	10%
	Akademik işbirliklerinin kurulması	17	5%
	Kültür-sanat etkinlikleri ve ürünleri	22	6%
	Kültürlerarası diyalog ve kültürel işbirliklerin kurulması	102	28%
	Dünyada dinler arası diyalog	22	6%
	Kültür-dil enstitüleri	17	5%
	Diğer kültürel diplomasi çalışmaları	2	1%
	Projelere İlişkin Öne Çıkan Söylemler		
	Kalkınma Projeleri	23	6%
	İnsani yardım projeleri	44	12%
	Akademik ve Bilimsel Projeler	8	2%
	Uluslararası Medya ve Yayınlarla İlişkin Öne Çıkan Söylemler		
	Uluslararası yayınlarla haber (TRT, AA)	38	11%
	Türk dizileri/filmlerin yayını	22	6%
	Belgeseller hazırlanması	6	2%

Tanıtım filmleri/reklamları	1	0,5%
Toplam	360	100%

Araştırmada, çeşitli toplantılarda, Türk kültürünün zenginliği, yapısı, diğer ülke ve bölgeler üzerinde bıraktığı etkiler dile getirildiği görülmüştür. “Kültür” kavramının toplumsal yapıları, gelişmeleri anlatırken çoğunlukla genel bir kavram olarak kullanıldığı görülmektedir. Türk kültürünün gücüne, zenginliğine konuşmalar arasında sıkça vurgu yapılmaktadır.

Faaliyetler arasında, Türkiye’ye yapılan ziyaretlerle dış politikada etkin olan birimlerden bilgi alındığı Gençlik Programlarını ve Gazeteci Heyetleri Programlarını “siyasal bilgilendirme” faaliyetleri kapsamında değerlendirebileceğimiz gibi, bu ziyaretleri “kültürel diplomasi” dâhilinde de değerlendirmek mümkündür. Kültürel diyalog kurulması ve güçlendirilmesi için önemli adım olarak değerlendirilebilecek bu programlar aracılığıyla Türkiye’ye gelen gençler ve gazeteciler, Türk dış politikasının yanı sıra Türk kültürünü, şehirlerini, insanlarını tanıma, fikir elde etme şansı bulmaktadırlar. Bu da kamu diplomasinin ana unsurlarından olan ülke tanıtımı için önemli bir çalışmadır.

Tablo 10’da kültürel diplomasi kapsamında ele alınan tüm faaliyetler ve bunlara ilişkin öne çıkan değerler ve söylemler incelendiğinde, en çok %28 ile kültürlerarası diyalog ve kültürel işbirliklerin kurulmasına ilişkin dileklerin, hedeflerin ortaya konduğu görülmektedir. Faaliyetlerin geneli değerlendirildiğinde, çoğunlukla Arap ülkeleri ve Afrika ülkeleri ile ortak geçmişten yola çıkarak, kültürel diyalog ve işbirliğinin artırılması düşüncesi karşımıza çıkmaktadır. Asya ülkeleri, Avrupa ve Amerika ile kültürel ilişkilerin güçlendirilmesi, artırılması düşüncesinin ise Arap ve Afrika ülkelerine oranla daha az dile getirildiği görülmektedir. Kültürel işbirlikleri ve kültürlerarası diyalog konusunda somut örnekler yerine çeşitli ülkeler arasında kültürel yakınlıklar kurulması, kültürel ilişkilerin geliştirilmesi dilekleri sıkça tekrarlanırken, ortak kültüre sahip olduğu belirtilen çeşitli ülkelerle bu bağların güçlendirilmesi, avantaj olarak kullanılması gerektiği üzerine vurgu yapılmaktadır. Ülkeler arasında karşılıklı diyalog oluşturulmasında özellikle akademik, sanatsal değişim programlarının etkisi oldukça önemlidir. İncelemede exchange (değişim) programlarının oranı %10 olarak tespit edilmiştir. Türkiye’de konunun önemini kavrandığı ve çalışmaların hız kazandığı görülmektedir. Mevlana değişim programı ve Türkiye Bursları, çok sayıda yabancı öğrenciye eğitim olanağı sunmaktadır. Son yıllarda Afrika ve Arap ülkelerine yönelik yatırım ve yardımlarını artıran Türkiye’nin, insani yardım projelerine verdiği önem, %12 sıklıkta dile getirilmiştir. Kalkınma ve insani yardım projeleri, ağırlıklı Afrika ülkeleri olmak üzere az gelişmiş ülkelerde kimi STK’lar ve Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı TİKA tarafından yürütülmektedir. TİKA Türkiye’nin yurtdışında 100’den fazla ülkede şubesi bulunan yardım, işbirliği ve kalkınma kuruluşudur. TİKA Örneğin Somali, Gabon, Suriye, Filistin, Nijer gibi ülkelerde eğitim, sağlık, tarım vb. alanlardan kalkınma projeleri ve yardım faaliyetleri yürütmektedir.

Türkiye’nin uluslararası medya ve yayınlarına ilişkin araştırma sonuçlarına bakıldığında ise; geçtiğimiz yıla kadar başta Arap ülkeleri olmak üzere çok sayıda ülkede Türk televizyon dizilerinin oldukça yoğun ilgi gördüğü çok sayıda yetkili ve uzman tarafından dile getirilmiştir. TRT ve AA’nın faaliyetleri %11, Türk dizileri %6 sıklıkla dile getirilmiştir. Toplantılarda kültürel ilişkilerden bahsederken, TRT’nin farklı dillerdeki yayınlarının ve yurtdışına pazarlanan dizilerin Türk halkının ve Türkiye’nin tanınmasında, olumlu algı yaratılmasında önemli rol oynadığı belirtilmiştir

Akademik işbirliklerinin kurulması %5, kültür-sanat etkinlikleri ve ürünleri %6, dünyada dinler arası diyalog %6, kültür-dil enstitüleri %5, kalkınma projeleri %6, Türk

dizileri/filmlerin yayını %6, belgeseller hazırlanması %2, tanıtım filmleri/reklamları %0,5, diğer kültürel diplomasi çalışmaları %1 olarak bulunmuştur.

Tablo 11: Türk KDK'nın faaliyetlerinin siyasal enformasyon ve kültürel diplomasi çerçevesinde değerlendirilmesi

		Siyasal Enformasyon	
		Bilgilendirme	İkna
	Türkiye'nin Politikalarıyla İlgili Bilgilendirme Söylemleri	Sayı	Oran (%)
	Türkiye yeni çok yönlü/geniş/aktif bir dış politikaya sahiptir	222	7%
	Türkiye yeni iç politikalara sahiptir	105	3%
	Türkiye'nin son 10 yıllık değişim süreci/reformları	135	4%
	Türk dış politikasının yeni aktörlere sahiptir	204	6%
	Yeni Türkiye'nin yeni bir hikâyesi var	26	1%
	Türkiye'nin İlişkileriyle İlgili Bilgilendirme Söylemleri		
	Türkiye'nin Ortadoğu'da destekleyici/barışçıl/çözüm odaklı role sahiptir	260	8%
	Türkiye'nin AB üyeliği sürecinin devamlılığı	90	3%
	Türkiye - Avrupa ülkeleri arasında işbirliği ve diyalog	49	1%
	Türkiye- ABD işbirliği	30	1%
	Balkanlar, Asya ve diğer ülkelerle ilişkilerinde ve dünyadaki olaylara karşı duyarlıdır	66	2%
	Türkiye'nin Yapısıyla İlgili Öne Çıkan İkna Söylemleri		
	Ekonomisi güçlü ülke Türkiye	155	5%
	Demokrasisi güçlü ülke Türkiye	157	5%
	Türkiye güçlü siyasi istikrara sahiptir	68	2%
	Model ülke Türkiye/Türkiye tecrübesi / Örnek ülke Türkiye	135	4%
	Yükselen güç Türkiye/ değer üreten ülke	40	1%
	Tarihiyle, coğrafyasıyla barışan ülke Türkiye	27	1%
	Türkiye'nin Dış Politikasıyla İlgili Öne Çıkan İkna Söylemleri		
	Arap ülkeleriyle ortak geçmişe sahip dost ülke Türkiye	147	4%
	Afrika'ya önem veren Afrika ülkeleriyle dost ülke Türkiye	126	4%

		Avrupa ülkeleriyle stratejik ortaklığa sahip ülke Türkiye	59	2%
		ABD ile model ortaklık önemlidir	19	1%
		Türkiye'ye Afrika, Arap Dünyasından ve Asya ülkelerinden bakış açısı olumludur	45	1%
		Son Dönem Uluslararası Olaylar Sürecine Yönelik Söylemler		
		Arap Baharı ve Ortadoğu'daki gelişmeler	308	9%
		Arap ülkeleri ve halkların hareketinin destekçisi	185	6%
		Ortadoğu'da ABD'nin ve politikalarının güç kaybı	28	1%
		Batı merkezci politikaların geçersizliği	102	3%
		İslam dünyasının değişim süreci ve İslami değerlerin güçlenmesi	131	4%
		Batı'nın İslamofobisi/ İslam karşıtlığı	73	2%
Kültürel Diplomasi	Diyalog	Diyaloga İlişkin Öne Çıkan Söylemler		
		Exchange (Değişim) programları düzenlenmesi	36	1%
		Akademik işbirliklerinin kurulması	17	1%
		Kültür-sanat etkinlikleri ve ürünleri	22	0,66%
		Kültürlerarası diyalog ve kültürel işbirliklerin kurulması	102	3,04%
		Dünyada dinler arası diyalog	22	1%
		Kültür-dil enstitüleri	17	0,51%
		Diğer kültürel diplomasi çalışmaları	2	0,06%
	Projeler	Projelere İlişkin Öne Çıkan Söylemler		
		Kalkınma Projeleri	23	0,69%
		İnsani yardım projeleri	44	1%
		Akademik ve Bilimsel Projeler	8	0,24%
	Uluslararası Medya ve Yayınlar	Uluslararası Medya ve Yayınlarla İlişkin Öne Çıkan Söylemler		
		Uluslararası yayınlarla haber (TRT, AA)	38	1,13%
Türk dizileri/filmlerin yayını		22	0,66%	
Belgeseller hazırlanması		6	0,18%	

	Tanıtım filmleri/reklamları	1	0,03%
	Toplam	3352	100%

Tablo 11’de KDK’nın resmi web sitesinde, “Faaliyetler” sekmesinde yer alan 104 adet faaliyetin içerik analizi yöntemi ile incelenmesi sonucunda elde edilen tüm değerler, birlikte ele alınmıştır. Daha önceki tablolarda siyasal enformasyon ve kültürel diplomasiye ilişkin öne çıkan söylem ve değerler, kendi içinde teker teker değerlendirilmiştir. Bu tabloda genel bir değerlendirme yapılmaktadır. Daha önceki tablolarda ve Tablo 11’de görüldüğü üzere KDK faaliyetlerinin ağırlık noktasını, siyasal enformasyon çalışmaları oluşturmaktadır. Siyasal enformasyon çalışmalarının yoğunluk noktasını da “Yeni Türkiye”nin dış politikası, ekonomisi, siyasi yapısı, reformları doğrultusunda dünyada yaşanan son gelişmeler karşısındaki duruş ve politikaları oluşturmaktadır. Kültürel diplomasi faaliyetlerinin genele oranının ise çoğunlukla %1 ve %1’in altında değerlerden oluştuğu izlenmektedir. Sadece kültürel işbirliklerinin kurulması, kültürel diyalogun artırılması %3 oranındadır ki bu işbirliği ve diyalogların artırılıp güçlendirilmesi büyük oranda Türkiye ile Arap ve Afrika ülkeleri arasındaki ilişkilerin söz konusu olduğu faaliyetlerde geçmektedir.

Yukarıdaki Tablo 11 incelendiğinde 2010-2013 yılları arasındaki kamu diplomasi çalışmalarında ilk sırada, Ortadoğu ve Arap ülkelerine, ikinci sırada Afrika ülkelerine yönelik faaliyetlerin ve söylemlerin ağırlık kazandığı görülmektedir. Bu doğrultuda tüm sayısal rakamlar şöyle sıralanmaktadır: Arap Baharı ve Ortadoğu’daki gelişmeler %9, Türkiye’nin Ortadoğu’da destekleyici/barışçıl/çözüm odaklı role sahiptir %8, Türkiye yeni çok yönlü/geniş/aktif bir dış politikaya sahiptir %7, Arap ülkeleri ve halkların hareketinin destekçisi %6, Ekonomisi güçlü ülke Türkiye %5, Demokrasisi güçlü ülke Türkiye %5, Arap ülkeleriyle ortak geçmişe sahip dost ülke Türkiye %4, Model ülke Türkiye/Türkiye tecrübesi/Örnek ülke Türkiye %4, Afrika’ya önem veren Afrika ülkeleriyle dost ülke Türkiye %4, İslam dünyasının değişim süreci ve İslami değerlerin güçlenmesi %4, Türkiye yeni iç politikalara sahiptir %3, Türkiye’nin son 10 yıllık değişim süreci/reformları %4, Türk dış politikasının yeni aktörlere sahiptir %6, Türkiye’nin AB üyeliği sürecinin devamlılığı %3, Batı merkezci politikaların geçersizliği %3, Kültürlerarası diyalog ve kültürel işbirliklerin kurulması %3, Batı’nın İslamofobisi/İslam karşıtlığı %2, Yeni Türkiye’nin yeni bir hikâyesi var %1, Türkiye güçlü siyasi istikrara sahiptir %2, Balkanlar, Asya ve diğer ülkelerle ilişkilerinde ve dünyadaki olaylara karşı duyarlıdır %2, Avrupa ülkeleriyle stratejik ortaklığa sahip ülke Türkiye %2, Yükselen güç Türkiye/ değer üreten ülke %1, Tarihiyle, coğrafyasıyla barışan ülke Türkiye %1, Türkiye’ye Afrika, Arap Dünyasından ve Asya ülkelerinden bakış açısı olumludur %1, Türkiye - Avrupa ülkeleri arasında işbirliği ve diyalog %1, Ortadoğu’da ABD’nin ve politikalarının güç kaybı %1, Türkiye-ABD işbirliği %1, ABD ile model ortaklık önemlidir %1, Exchange (Değişim) programları düzenlenmesi %1, Akademik işbirliklerinin kurulması %1, Dünyada dinler arası diyalog %1, İnsani yardım projeleri %1, Uluslararası yayınlarla haber (TRT, AA) %1,13, Türk dizileri/filmlerin yayını %1,13, Kalkınma Projeleri %0,69, Kültür-Sanat Etkinlikleri ve ürünleri %0,66, Kültür-dil enstitüleri %0,51, Akademik ve Bilimsel Projeler %0,24, Belgeseller hazırlanması %0,18, Diğer kültürel diplomasi çalışmaları %0,06, Tanıtım filmleri/reklamları %0,03.

Tablo 12: Türkiye KDK'nın Faaliyetlerinin Genel Oranının Değerlendirilmesi

Türkiye Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Faaliyetlerinin Genel Oranı	Sayı	Oran (%)
Siyasal Enformasyona Yönelik Öne Çıkan Söylemler	2992	89%
Kültürel Diplomasiye Yönelik Öne Çıkan Söylemler	360	11%
Toplam	3352	100%

Tüm faaliyetlerde öne çıkan kavramlar, değerler ve bunlara ilişkin söylemler incelendiğinde Tablo 12 açıkça göstermektedir ki, Türkiye'nin kamu diplomasisi çalışmalarının oldukça büyük bir bölümünü siyasal enformasyona yönelik faaliyetler ve söylemler oluşturmaktadır. Siyasal enformasyon %89 gibi büyük bir alanı kaplarken, kültürel diplomasiye yönelik çalışma ve söylemlerin %11'lik yer bulduğu belirlenmiştir. Kamu diplomasisinin iki ayağı dış politika ve siyasi değerler siyasal enformasyon ile kendine büyük bir yer bulurken, üçüncü ayak kültürel diplomasi faaliyetleri tüm faaliyetler içinde kıyaslanamayacak kadar az bir oranla varlığını göstermektedir.

1.5. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

Türkiye Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü KDK'nın faaliyetlerinin ve metinlerinin analiz edilmesiyle elde edilen bulgular, analiz öncesinde oluşturulan hipotezleri doğrular niteliktedir. Aynı zamanda çalışmaya başlamadan önce cevapları aranan soruların hepsinin yanıtının bulunduğu görülmektedir. Varsayımların sınanması amacıyla yapılan içerik analizi araştırmasından elde edilen bulgulara göre, KDK'nın faaliyetlerinin %89 gibi çok büyük bir oranının siyasal enformasyon odaklı yürütüldüğü, kültürel diplomasi faaliyetlerinin kamu diplomasisi faaliyetlerinin toplamının %11 gibi az bir oranını oluşturduğu belirlenmiştir.

Bu bulgular “Kamu diplomasisi faaliyetleri ağırlıklı olarak siyasal enformasyon odaklı yürütülmektedir, kültürel diplomasisine gereken önem verilmemektedir” varsayımlarını doğrulamaktadır. Bu sonuç aynı zamanda, “KDK kültürel kodları kamu diplomasi faaliyetlerinde ne kadar kullanıyor? Kültürel diplomasi faaliyetlerinin kamu diplomasisi faaliyetlerinin toplamına yansımaları nedir?” sorularının da cevabını vermektedir.

Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü faaliyetleri çerçevesinde KDK'nın web sitesinden incelenen 104 adet faaliyete ilişkin genel bir değerlendirme yapılması gerekirse; faaliyetlerin %27'sinin Üniversite Programları, % 53'nün Siyasal İletişim Faaliyetleri, %27'sinin Medya-Tanıtım Çalışmaları olarak yapıldığı görülmektedir.

Faaliyetler alt başlıklarına göre değerlendirildiğinde, kamu diplomasisinin anlatıldığı Paneller, Türk dış politikasının tanıtıldığı Tanıtım Programları, Gençlik Programları, Türk iç ve dış politikasının anlatıldığı Ülke Toplantıları, Gazeteci Heyetleri Programları, Yabancı Basını Bilgilendirme Programlarının hepsinin siyasal enformasyon amaçlı olduğu görülmüştür. Akil İnsanlar Konferansları, Küresel Forum ve Avrupa Toplantılarının ise Türkiye ve dünya siyasi ve sosyal gündemini oluşturan konuların tartışıldığı, görüş bildirildiği toplantılar olduğu belirlenmiştir.

Araştırmadaki ilk soru olan “Kamu diplomasisinde kültürel kodlar ne kadar kullanılıyor?” sorusunun cevabını, nicel araştırma sonuçlarına göre 104 faaliyet içinde “Kültür ve Tanıtım Faaliyetleri” başlığı altında 6 adet (%6) faaliyet olarak görmekteyiz. Niteliksel araştırmada faaliyetler daha derinlemesine incelendiğinde, siyasal enformasyona yönelik çalışmalar dâhilinde kültürel diplomasi olarak değerlendirebileceğimiz faaliyet ve söylemler tespit edilmiş, bu sebeple genel bulgulara kültürel diplomasi oranı %11 olarak

yansımıştır. Bu bulgu da kültürel diplomasiye az önem verilmektedir varsayımını desteklemektedir.

Yıllar içinde yapılan faaliyetlerin sayısının arttığı görülse de içerik ve kapsam olarak farklılaştığı gözlenmemiştir. Örneğin; Üniversite Programlarının özellikle de Siyasal İletişim Faaliyetlerinin sayısında istikrarlı bir artış gözlemlenirken, Kültür ve Tanıtım faaliyetlerinin içinde yer aldığı Medya-Tanıtım Çalışmalarının toplamında artış olmadığı gibi tersine düşüş olduğu görülmüştür.

Siyasal Enformasyon çalışmalarının içeriksel boyutu değerlendirildiğinde; faaliyetlerin %77 gibi büyük bir çoğunluğu Türkiye’de, sadece Ülke Toplantıları farklı ülkelerde gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıların genel içeriğini Türkiye’nin iç ve dış politikalarının yanı sıra, dünya gündemini oluşturan özellikle Ortadoğu konusu oluşturmuştur. Kamu diplomasisi, farklı toplumların kalplerinin ve zihinlerinin kazanılması ise daha fazla faaliyetin ülke dışına taşınması gerektiği söylenebilir. Kamu diplomasisi için önemli bir öge olan aktörlere baktığımızda ana mesajların, akademisyenler, gazeteciler, KDK üyeleri, Başbakanlık ve Bakanlıklar tarafından verildiği görülmektedir. Kamu diplomasisinde etkin olması beklenen STK ve diğer sivil girişimlerin ise yetersiz olduğu göze çarpmaktadır. Genel fikirlerin, algıların oluşturulmasında akademisyenler ve gazeteciler kanaat önderleri olarak etkili olabilir ancak kamu diplomasisi daha fazla sivil inisiyatifi gerektirmektedir.

Bu çalışmada kamu diplomasisi faaliyetleri Siyasal Enformasyon (Bilgilendirme ve İkna) ve Kültürel Diplomasi (Diyalog, Projeler ve Uluslararası Medya ve Yayınlar) kategorileri çerçevesinde incelenmiştir. Bilgilendirme söylemlerinde Türkiye’nin yeni dış politikası, dış politikanın yeni aktörleri, son on yıllık değişim süreci, en sık tekrarlanan söylemlerdir. Türkiye’nin ilişkileriyle ilgili olarak da en fazla Ortadoğu’daki destekleyici rolü hakkındaki görüşler tekrarlanmıştır. İkna odaklı söylemlerde ise; ekonomisi, demokrasisi güçlü Türkiye, Ortadoğu’da örnek ülke Türkiye söylemleri ağırlık kazanırken, Arap ve Müslüman Afrika ülkeleriyle ortak geçmişe sahip olduğu, bu ülkelerle unutulmuş bağların yeniden kurulacağı, Arap halkına destek olunacağı sıklıkla dile getirilmiştir.

Kültürel Diplomaside “Diyalog” kapsamında uluslararası diyalog ortamı yaratabilecek değişim (exchange) programları, akademik işbirlikleri, kültürel-sanatsal işbirlikleri, kültür-dil enstitüleri gibi faaliyetler incelenmiştir. Faaliyetlerin metinlerinde bunlara ilişkin genelde daha çok kültürler arası diyalog ve işbirliği, daha fazla akademik değişim programlarının oluşturulmasına yönelik temenniler, istekler olduğu görülmüştür. Konuyla ilgili hayata geçen çalışmalara ise başka kaynaklardan ulaşılmıştır. “Projeler”e bakıldığında, insani yardım ve kalkınma projelerinin oranlarının bir hayli yüksek olduğu görülmüştür. Bu konuda yapılan diğer araştırmalar, Türkiye’nin bu konuda karne notunun iyi olduğunu göstermektedir. Türkiye 2011’de farklı ülkelere, 1 milyar 38 milyon dolarlık kalkınma yardımı yapmıştır. Özellikle TİKA’nın kalkınma ve yardım projeleri, kamu diplomasisine iyi hizmet etmektedir. “Uluslararası medya ve yayınlarda TRT ve AA’nın uluslararası gelişimi sık sık dile getirilirken, Türk dizilerinin yabancı toplumlarda yarattığı olumlu algı değişikliğinin altı çizilmektedir. Bu kapsamda ayrıca hazırlanan belgesellerden bahsedilmektedir.

Yukarıdaki tablolarda yer alan sayısal ve yüzdesel değerler de göstermektedir ki KDK, genel ve Türk kültürel yapısının unsurlarını, öğelerini dış politika ve siyasal değerler oranında yeterince kullanmamaktadır. Çok derin, geniş ve zengin bir yapıya, köke sahip Türk kültürünün kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde hak ettiği oranda yer bulamadığı görülmüştür.

2. Sonuç ve Öneriler

Günümüzde değişen toplumsal-sivil hareketler, değişen, çeşitlenen aktörler ve uluslararası ilişkiler, kamu diplomasisinin önemini her geçen gün artırmaktadır. Kamu diplomasisi ve uluslararası halkla ilişkiler çalışmalarının birleştiği ortak paydaların başında da kültürel diplomasi gelmektedir. Uluslararası diyalog, müzakere ve ortak çözüm arayan bir dış politika aracı olarak diplomasi, kültürle birleşince yumuşak gücün en sağlam kalesi haline gelebilmektedir. Kültür ve diplomasi kavramları içeriklerinde taşıdıkları “olumlu” anlamla, “kültürel diplomasi”yi oluşturarak, savaşların bitirilmesinde tek başına yeterli olmasalar bile uluslar arasında uzun vadeli ilişki yaratılmasında önemli rol oynayabilirler. Önemli olan siyasal enformasyon çalışmalarıyla kültürel diplomasinin birbiriyle entegrasyonunun sağlanması ve birbirleriyle koordineli gitmesi için çaba gösterilmesidir.

Kamu diplomasisi yapısı gereği devlet kurumları ile medya kuruluşları, üniversiteler, STK’lar, düşünce kuruluşları, vakıflar, yardım kuruluşları, sanatçılar, bilim insanları gibi sivil inisiyatifin entegre çalışmasını gerektirir. Bu noktada koordinasyonu ve eşgüdümü sağlayacak KDK gibi kurumlara da büyük sorumluluk düşmektedir. Ancak gerçekçi bir kamu diplomasisi yaratılıp uygulanabilmesi için aktörlerin, devlet politikalarına uygun fakat hükümet odaklı olmayan bir yapıda olması gerekir. Kamu diplomasisi bir hükümetin politikası ya da politikalarını anlatma aracı değil, devlet politikası olup özellikle dış kamulara yönelik faaliyetleri içermelidir.

Bu çalışmada kültürel diplomasi, KDK’nın faaliyetleri niteliksel ve niceliksel içerik araştırması çerçevesinde incelenmiş, araştırma sonucunda KDK’nın, Türkiye’nin kamu diplomasisi faaliyetlerinde, kültür ve kültür öğelerini yeterince kullanmadığı, öne çıkarmakta eksik kaldığı buna karşın siyasal enformasyona daha ağırlık verildiği izlenmiştir. Faaliyetlerin yapısı ve içeriğinden görüldüğü üzere tanıtım, bilgilendirme ve ikna odaklı siyasal enformasyon farklı biçimlerde ama kendini tekrarlar şeklinde birçok faaliyette ortaya çıkmaktadır.

Faaliyetlerde öne çıkan kültürel diplomasi öğelerine bakıldığında; özellikle kültürel diyalogların artırılması ve işbirliklerin oluşturulması arzusu sıkça dile getirilmiştir. Kültürel işbirliklerinin önemi ortak geçmiş ve kültürün vurgulandığı özellikle Arap ve Afrika ülkeleriyle ilişkilerin iyileştirilmesi ve artırılmasında daha çok öne çıkarılmaktadır. Benzer şekilde öğrenci-akademisyen değişim programlarının uygulanması, var olanların genişletilmesi üzerine istekler de kültürel diplomaside diyalog ortamının yaratılmasını sağlayacağı için önemlidir. Diğer yoğun arzu ve istekler de dinler arası diyalogun artırılması, kültür ve dil enstitülerinin sayısının artırılması üzerinedir. Kısaca kültürel diplomasi adına, uygulamadan daha çok temennilerle karşılaşmıştır.

Türkiye’de aslında kültürel diplomasi olarak sayabileceğimiz gerek devlet gerek sivil toplum örgütleri, gerekse özel kurum ve kuruluşlar aracılığıyla birbirinden bağımsız çok sayıda önemli çalışmalar yürütülmektedir. Katılım gerçekleştirilen fuarlar, festivaller, açılan sergiler, düzenlenen Türk Günleri takdir edilecek çalışmalardır ancak bunların birbirlerinden kopuk, farklı temalarda olmasının, bir ülke adına belli bir politika ve uyum içinde olması gereken kamu diplomasi/kültürel diplomasi çalışmalarını yeterince desteklemediği düşünülmektedir.

Öte yandan TİKA önderliğinde yapılan kalkınma ve insani yardım projelerinin, hedefteki halkların gönüllerinin kazanılması, zihinlerinde olumlu algıya sahip olunması konusunda Türkiye’nin en önemli kamu diplomasisi araçlarından olduğunu belirtmek gerekir. Bunların yanı sıra TRT ve AA, Türkiye’nin yurtdışındaki temsili için önemli araçlardır. Günümüzde teknolojik iletişim araçlarının en yaygın ikna ve etkileme araçları olduğunu düşünürsek, TRT ve AA’nın faaliyet alanlarının daha da genişletilmesi gerektiği

görülmektedir. Ayrıca Türkiye algısında önemli roller üstlenen dizilerin yarattığı etki aktif tutularak, kamu diplomasisi görevini bilinçli olarak yerine getirmesi hususunda ayrı bir çalışma yapılmasını gerektirmektedir. CNN gibi dünyanın çok sayıda ülkesine yayın yapan bir kuruluşun I- List Turkey gibi bir program yayınlaması, Türkiye'nin ticari, kültürel, siyasi, sosyal tanınırlığı için önemli çalışmalardır. Bu tür çalışmaların devamlılığı sağlanmalıdır.

Kamu diplomasisinin önemini fark eden Türkiye, bu konudaki yol haritasını tam netleştirmemiş gibidir. Kamu diplomasisi taktiklerinin ve stratejilerinin gelişmesi için üniversitelerin KDK'ya araştırmalar, dersler, araştırma merkezleri, yayın ve projelerle daha fazla destek vermesi önemlidir.

Tüm yönetim, iletişim ve halkla ilişkiler süreçleri araştırma ile başlar. Farklı ülkeler/bölgeler için farklı araştırmalar, stratejiler, taktikler geliştirilip farklı kamu diplomasisi çalışmaları yürütülmelidir. UNESCO gibi çalışarak, Türkiye ve Türki Cumhuriyetler adına uluslararası platformda ciddi ve başarılı kültürel çalışmalara imza atan TÜRKSOY gibi kurumlarla daha çok ortak proje üretilmelidir.

Dil, kültürün ve kültürel diplomasinin temel kodlarından biridir. Türkçe'nin öğretilmesinde önemli adımlar atan, 2007'de kurulan Yunus Emre Vakfı'na bağlı Yunus Emre Enstitüleri'nin sayısının dünyada artırılması, dil kurslarının açılması, Türkoloji kürsülerinin kurulması, Türkçe'nin seçmeli dersler arasına girmesi için çabalar sıklaştırılmalıdır. Yine Türk dilinin yaygınlaştırılması, edebiyatının tanıtımı için Türk edebiyat eserlerinin farklı dillere çevrilmesi konusunda Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Türk Edebiyatının Dışa Açılımı (TEDA) Programı kapsamının içerik ve sayı olarak zenginleştirilmesi gerekir.

Kültürel diyalogun sağlanmasında eğitim değişim programları, gençlere yeni kültürler, toplumlar tanıma fırsatı sunar. Dolayısıyla eğitim değişim programları hakkında çalışmaların genişletilmesine devam edilmelidir. Dünyadaki kültürel diplomasi enstitüleri ile ortak çalışmalara daha fazla önem verilmelidir. Çin'de hükümete bağlı The Palace Museum kendini "Çin'in kültürel kartviziti" olarak görürken; İngiltere British Museum, British Library, Natural History Museum, British Council gibi varlıklarını kültürel diplomaside araç olarak kullanırken ya da Tayland hükümeti "Küresel Thai" kampanyasıyla tüm dünyada yüzlerce Thai restoranı açma kararı alırken, Türkiye de bunların benzeri müze, ören yeri ve binlerce yemekten oluşan mutfağı gibi kültürel varlıklarını daha fazla ön plana çıkarmalıdır. Öte yandan dijitalleşen bir dünyada, Türkiye'nin dış politika hedefleriyle örtüşen bir dijital diplomasi stratejisi oluşturması gerekir. Ayrıca potansiyeli yüksek şehirlerle yeni marka şehirler yaratılması farklı insan gruplarını da Türkiye'ye çekecektir.

Kaynaklar

Banks, D. (2011), "The Questions of Cultural Diplomacy: Acting Ethically", *Theatre Topics*, <http://muse.jhu.edu/journals/tt/summary/v021/21.2.banks.html>, Vol.21, No 2, September, pp. 109-123.

Bound, K., Briggs, R., Holden, J. and Samuel J. (2007), *Cultural Diplomacy*, Demos, London.

Cull, N. J. (2008), "Public Diplomacy: Taxonomies and Histories", *The Annals of American Academy of Political and Social Science*, Vol. 616, No.10, pp.31-54.

Gienow- Hecht, J.C and Donfried M.C.(2010), *Searching For Cultural Diplomacy*, Berghahn Books, Newyork.

- Gökçe, O. (2006), *İçerik Analizi - Kuramsal ve Pratik Bilgiler*, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Krippendorff, K. (2004), *Content Analysis*, Sage Publications, California.
- Melissen, J. (2007), “The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice”, in Melissen, J. (Ed.), *The New Public Diplomacy*, Palgrave ve Macmillan, New York, pp.3-27.
- Nye, J. S. (2005), *Yumuşak Güç*, Elips Kitap, Ankara.
- Signitzer, B.H. and Coombs, T. (1992), “Public Relations and Public Diplomacy: Conceptual Convergences”, *Public Relations Review*, Vol.18, No.2, pp.137-147.
- Signitzer, B. H. and Wamser, C (2009), “Public Diplomacy: A Specific Governmental Public Relations Function” in Botan C. Ve Hazelton V.(Ed.), *Public Relations Theory II*, Taylor & Francis, New York, pp.382-411.
- Szondi, G. (2008), “Public Diplomacy and Nation Branding: Conceptual Similarities and Differences” *Discussion Papers in Diplomacy*, Netherlands Institute of International Relations, Clingendael.
- Öğülmüş, S. (t.y.) “İçerik Çözümlemesi”, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/506/6144.pdf>, ss.213-228. (Erişim tarihi: 20 Ekim 2013),
- Zaharna, R. S. (2009), “Mapping Out a Spectrum of Public Diplomacy Initiatives. Information and Relational Communication Frameworks” *Routledge Handbook of Public Diplomacy*, Taylor & Francis, New York, pp.86-100.
- “KDK Kuruluş”, <http://kdk.gov.tr/kurumsal/hedefler/9>, (Erişim tarihi: 24 Temmuz 2013).
- “KDK Vizyon ve Misyon”, <http://kdk.gov.tr/kurumsal/vizyon-misyon>, (Erişim tarihi: 24 Temmuz 2013).
- “KDK Hedefler”, <http://kdk.gov.tr/kurumsal/hedefler/9>, (Erişim tarihi: 24 Temmuz 2013).
- “KDK Faaliyetler”, <http://kdk.gov.tr/faaliyetler/25>; (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2013).